



**Verslag van het ingevolge artikel 5, eerste lid sub d. van het Archiefbesluit 1995 gevoerde overleg tussen de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) en het Nationaal Archief met betrekking tot de selectielijst, zoals bedoeld in artikel 2, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995, voor de archieven van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen gevormd in de periode vanaf 1945**

Den Haag, maart 2015  
F. Limburg

### **Selectiedoelstelling en belangen**

Tijdens het opstellen van de selectielijst en tijdens het gevoerde overleg is rekening gehouden met de in artikel 2, sub c van het Archiefbesluit 1995 genoemde waarde van de archiefbescheiden als bestanddeel van het cultureel erfgoed en het onder sub d. van hetzelfde artikel genoemde belang van de in de archiefbescheiden voorkomende gegevens voor overheidsorganen, voor recht- of bewijszoekenden en voor historisch onderzoek.

Als uitgangspunt van het overleg gold de selectiedoelstelling voor blijvend te bewaren archief, die in 2010 als volgt is geformuleerd:

Waardering, selectie en acquisitie van archieven heeft tot doel het bijeenbrengen en veiligstellen van bronnen die het voor individuen, organisaties en maatschappelijke groeperingen mogelijk maken hun geschiedenis te ontdekken en het verleden van staat en samenleving (en hun interactie) te reconstrueren. Daartoe dienen de archieven of onderdelen van archieven veilig gesteld te worden die:

- a. representatief zijn voor wat in de samenleving is vastgelegd;
- b. representatief zijn voor de activiteiten van de leden (personen en organisaties) van een samenleving;
- c. door waarnemers als belangrijk, bijzonder of uniek worden beschouwd omdat ze de belangrijke, bijzondere en unieke maatschappelijke ontwikkelingen, activiteiten, personen en organisaties in een bepaalde periode weerspiegelen.

(Kamerbrief van OCW en BZK aangaande Selectieaanpak archieven, van 17 december 2010).

### **Het overleg**

Het overleg over de concept-selectielijst tussen de vertegenwoordiger van de zorgdrager en de vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris vond mondeling en schriftelijk plaats in de periode van april tot en met december 2014. De concept-selectielijst werd tevens voorgelegd aan een externe deskundige, in overeenstemming met artikel 3, sub d, van het per 1 januari 2013 gewijzigde Archiefbesluit 1995.

Aan dit overleg werd door de volgende personen deelgenomen:

als archief- en materiedeskundigen namens de zorgdrager:

J. Meijer MA, hoofd sectie Documentaire Informatievoorziening van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen;

H.F. Dekkers, hoofd Facilitaire Dienst van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen;

als vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris:

dr. F. Limburg, medewerker Kennis en Advies bij het Nationaal Archief;

als externe deskundige: prof. dr. M.A.P. Bovens.

Daarnaast heeft de vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris ook advies gevraagd bij het Noord-Hollands Archief over de als blijvend te bewaren archieven van de KNAW, aangezien dit archief fungeert als archiefbewaarplaats voor de archieven van de KNAW, en voor wetenschapsarchieven in meer algemene zin. Namens het Noord-Hollands Archief hebben NHA-medewerkers H. Gorter, G. Bolten en D. van der Fluit een advies opgesteld.

## **Verslag van het overleg**

### *Reikwijdte van de selectielijst*

De voorliggende selectielijst geldt voor de periode vanaf 1945, aangezien voor deze periode nog geen selectielijst is vastgesteld. De archieven over de periode tot 1940 zijn reeds overgedragen naar de desbetreffende archiefbewaarplaats. Archief uit de periode 1940-1945 zal geheel blijvend worden bewaard.

Als krachtens publiekrecht ingestelde organisatie valt de KNAW onder het bereik van de Archiefwet. Tijdens het overleg is de reikwijdte van in de selectielijst opgenomen, door de KNAW uitgevoerde handelingen (i.e. processen) besproken. De KNAW heeft aangegeven deze selectielijst van toepassing te willen laten zijn op het organisatiearchief van de KNAW, en niet op de collecties en onderzoeksgegevens van de KNAW of van één van haar instituten (vergelijk de selectielijst, onder 1.1). Het organisatiearchief bevat de archiefbescheiden van het bestuur, de directie en het genootschap van de KNAW, de archiefbescheiden van de instituten van de KNAW, voor zover deze deel uitmaken van de rechtspersoon KNAW en niet onder een ander zelfstandig bestuur vallen, de archiefbescheiden van de raden van de KNAW, van het Bureau en van de organisaties waarvan de KNAW rechtsopvolger is.

De mate waarin onderzoeksgegevens onder het bereik van de Archiefwet vallen is een kwestie waarover momenteel geen uitsluitel bestaat. Het bereik hiervan is breder dan de KNAW selectielijst. De kwestie heeft de aandacht van betrokken partijen zoals het Nationaal Archief, maar is nog niet beslecht o.a. vanwege de complexiteit en

consequenties van een uitspraak over het bereik van de Archiefwet op dit punt. In die zin waren bij het overleg betrokken partijen het er over eens om dit deel van de activiteiten van de KNAW niet in deze selectielijst op te nemen. In dit kader is afgesproken dat de vastgestelde selectielijst over ca. 5 jaar wordt geëvalueerd. De verwachting is dat tegen die tijd het standpunt ten aanzien van de status van onderzoeksgegevens ten opzichte van de Archiefwet nader is bepaald.

De KNAW heeft verder aangegeven dat de in de selectielijst opgenomen handelingen (processen) primair zijn gebaseerd op vermelding van de taken van de KNAW in wet- en regelgeving en soortgelijke bronnen. De vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris heeft aangegeven dat hier wellicht niet al het daadwerkelijk gevormde archief mee kan worden geselecteerd. Dit aspect zal worden meegenomen in de evaluatie van de selectielijst, met het oog op verificatie van de bruikbaarheid van het instrument binnen de organisatie. Daarnaast is op voorstel van de vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris bij een aantal handelingen geverifieerd of de betrokken actoren zoals de KNAW-instituten volledig waren vermeld.

#### *Selectiedoelstelling en waarderingsgrondslag*

Waardering en selectie vindt tegenwoordig plaats in het kader van de hierboven opgenomen, in 2010 geformuleerde selectiedoelstelling. Grondslag voor het bepalen van de blijvend te bewaren archiefbescheiden in deze selectielijst vormen de zogeheten 'Pivot criteria' (vergelijk par. 2.2 van de selectielijst). Deze criteria worden aangevuld met de mogelijkheid tot uitzondering van vernietiging van archiefbescheiden op basis van artikel 5 eerste lid, sub e, van het Archiefbesluit.

Daarnaast heeft de KNAW een bewaarcriterium toegevoegd, namelijk 'Handelingen die betrekking hebben op beleidsuitvoering op hoofdlijnen en een relatie hebben met personen, gebeurtenissen of verschijnselen van bijzondere betekenis voor de institutionele historie van de KNAW'. De vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris heeft aangegeven dat dit criterium raakt aan materiaal dat op grond van artikel 5 van het Archiefbesluit van vernietiging wordt uitgezonderd. De KNAW heeft aangegeven graag een onderscheid te willen maken tussen archiefmateriaal van bijzondere betekenis voor de historie van de KNAW, dat via het toegevoegde criterium wordt gewaardeerd, en materiaal van een meer algemeen erkende historisch-maatschappelijke relevantie (artikel 5 Archiefbesluit). De vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris is akkoord gegaan met opname van dit criterium voor deze organisatie, mede gezien de aandacht voor de eigen historie bij de KNAW.

Met de waarderingsgrondslag wordt, met het oog op de selectiedoelstelling, beoogd te bewaren:

- \* hetgeen representatief is voor de organisatie (grotendeels via de bewaarcriteria aangemerkt)
- \* hetgeen als belangrijk, bijzonder, uniek wordt beschouwd (deels eveneens via de criteria, en deels via uitzondering van vernietiging aangemerkt).

### *Bewaren van volledige dossiers of eindproducten*

Tijdens het overleg is bekeken of er een onderscheid kon worden gemaakt tussen het blijvend bewaren van volledige dossiers of eindproducten. Het betreft bijvoorbeeld producten zoals jaarverslagen: ten behoeve van het documenteren van het handelen op hoofdlijnen van een organisatie is het blijvend bewaren van de definitieve jaarverslagen (in plaats van volledige dossiers inclusief de neerslag van totstandkoming van een jaarverslag) afdoende. Voor de meeste handelingen bleek dat het bewaren van de voorbereidende stukken op rapporten e.d. door de zorgdrager relevant werd geacht. Ten aanzien van de handelingen waar de KNAW stukken van Jonge Akademie goedkeurt e.d. (handelingen 6, 10, 43, 45) bleek bovendien dat tegenwoordig bijna geen voorstukken meer bestaan, hetgeen op zich een interessant gegeven is. De vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris kon zich in deze door de KNAW aangedragen informatie vinden. Alleen ten aanzien van jaarverslagen (handeling 8) leek het te verkiezen en uitvoerbaar om slechts de definitieve jaarverslagen blijvend te bewaren. De vertegenwoordiger van de zorgdrager kon zich hier in vinden.

### **Bespreking van afzonderlijke handelingen**

*Handeling 2, Het ter goedkeuring aanbieden aan de minister van de reglementen van orde van de beide Afdelingen (1945-1993) van de KNAW en van het reglement voor de Raden van de KNAW (1958-1993) en handeling 9, Het aanbieden aan de Kroon van het jaarverslag van de werkzaamheden van de KNAW*

Aangezien deze handelingen geen inhoudelijke toevoeging van belang bieden ten opzichte van de neerslag van proces 1 (*Het voorbereiden, opstellen en vaststellen van reglementen*) en 8 (*Het voorbereiden, opstellen en vaststellen van het jaarverslag van de werkzaamheden van de KNAW*), heeft de vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris gevraagd waarom ze waardering B (lijvend bewaren) hebben gekregen. De KNAW heeft aangegeven dat de stukken van handelingen 1-2 en 8-9 zich in eenzelfde dossier bevinden. De goedkeuring van de minister van de reglementen van de KNAW verdween echter in 1993 uit het proces van vaststelling van reglementen na de invoering van de WHW, toen de KNAW rechtspersoonlijkheid kreeg en zelfstandig haar reglementen kon vaststellen. Op basis van die informatie, en het feit dat het om een beperkt aantal stukken gaat, is de vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris akkoord gegaan met de voorgestelde waardering.

*Handeling 7, Het ontwikkelen van beleidsplannen en beleidsinstrumenten ten aanzien van de organisatie, personeelsbeheer, het financieel beheer, automatisering, internationale relaties en institutenbeheer*

Naar aanleiding van vragen van de vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris heeft de KNAW het onderscheid tussen blijvend te bewaren stukken (beleid op hoofdlijnen, zoals een meerjarenplan automatisering) en te vernietigen stukken (uitvoeringsbeleid, zoals een plan voor aanschaf software) bij deze handeling weten te specificeren. De vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris is akkoord gegaan

met de waardering.

*Handelingen 13, 18, 22, 29, 30, 33, 45, 48, 59, 66, 67*

Een aantal handelingen die betrekking hebben op benoemingen van minder centrale figuren binnen de KNAW, en instellingen van commissies met beperkte taken zoals benoemingen, waren door de zorgdrager oorspronkelijk allemaal met B(lijvend bewaren) gewaardeerd. De vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris heeft gevraagd of waardering V(ernietigen op termijn) niet eerder van toepassing is. Het betreft immers geen taken of figuren die getuigen van het beleid van de organisatie op hoofdlijnen maar, zoals aangegeven, benoemingen van minder centrale figuren binnen de KNAW, en instellingen van commissies met beperkte taken zoals benoemingen. De historisch-maatschappelijke waarde van het materiaal lijkt minder groot. Verder worden kerngegevens zoals de namen van benoemden in andere stukken opgenomen, zoals (jaar)verslagen, die blijvend worden bewaard. De KNAW kon zich vinden in wijziging van de waardering in V(ernietigen op termijn) voor handelingen 18, 30, 33, 59, 66. Handelingen 13, 22, 29, 45 en 48 laat de KNAW liefst op B(lijvend bewaren) staan, aangezien wie aan deze commissies deelnamen iets zegt over de zwaarte van de betreffende commissie en over wat voor soort personen werden geselecteerd. De vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris is hiermee akkoord gegaan.

*Handeling 3, Het voeren van structureel overleg betreffende de voorbereiding en bepaling van het beleid op hoofdlijnen*

De externe deskundige heeft gevraagd binnen welke handeling zaken vallen zoals het Advies- en Verkenningen Overleg (AVO) met de voorzitters van de vaste raden van de KNAW. Binnen dit overleg wordt het strategisch beleid gevormd ten aanzien van de adviesagenda van de KNAW. De vertegenwoordiger van de zorgdrager heeft deze specificatie aangevuld bij handeling 3.

*Handeling 14, Het verkiezen en benoemen van gewone leden, buitenlandse leden en correspondenten van de KNAW,*

De vertegenwoordigers van het Noord-Hollands Archief hebben aangegeven dat er een geregelde publieksvraag bestaat naar dossiers betreffende individuele leden van de KNAW. Hiermee werd de voorgestelde waardering blijvend bewaren voor deze dossiers (handeling 14) bevestigd.

*Handeling 23, Het bieden van een forum voor het wetenschappelijk debat en de uitwisseling van wetenschappelijke informatie*

De externe deskundige adviseert in handeling 23 expliciet aan te geven dat deze handeling ook de wetenschappelijke conferenties en symposia van de adviesraden van de KNAW betreft en dat de neerslag tevens de verslaglegging van deze bijeenkomsten betreft. De handeling is met deze specificatie aangevuld.

*Handeling 25, Wetenschappelijke prijzen uitreiken en het uitvoeren van stimuleringsprogramma's, al dan niet in het kader van het beheer van aan de KNAW*

*toevertrouwde stichtingen en fondsen*

De handeling was oorspronkelijk beknopter geformuleerd en geheel met V(ernietigen op termijn) gewaardeerd. De vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris heeft gevraagd of een samenvatting van uitgevoerde stimuleringsprogramma's o.i.d. in andere te bewaren stukken wordt opgenomen, om een blijk hiervan blijvend te bewaren. Naar aanleiding van deze vraag heeft de KNAW de handeling aangevuld met de overige neerslag die daarvan onderdeel is, neerslag die de KNAW met B(lijvend bewaren) heeft gewaardeerd, zoals beleidsplannen, verslagen en gehonoreerde nominaties. De vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris is met deze waarderingen akkoord gegaan.

*Handeling 27, Het beleid en beheer voeren ten aanzien van de aan de KNAW toevertrouwde stichtingen en fondsen*

De vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris heeft gevraagd naar de reden voor waardering B(lijvend bewaren) bij deze handeling. De KNAW heeft aangegeven dat de aan de KNAW toevertrouwde stichtingen en fondsen niet alleen onderdeel zijn van de institutionele historie van de KNAW, maar in sommige gevallen een historische betekenis hebben gehad binnen de betreffende wetenschappelijke disciplines. Stukken met betrekking tot het beleid en beheer op hoofdlijnen ten aanzien van deze stichtingen en fondsen dienen daarom blijvend te worden bewaard. De vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris heeft op basis van deze toelichting ingestemd met waardering B(lijvend bewaren).

*Handeling 32, Het erkennen van onderzoekscholen*

De externe deskundige vermoedt dat het van historisch belang zou kunnen zijn om de erkenningsbeschikkingen van de Erkenningscommissie Onderzoekscholen (ECOS) te bewaren. Dit archief zou kunnen bijdragen aan inzicht in de geschiedenis van een bepaald vakgebied. Deze beschikkingen hadden vroeger meer betekenis, omdat de financiering van een onderzoekschool soms afhankelijk was van een ECOS-erkenning. Daarnaast stellen de vertegenwoordigers van het Noord-Hollands Archief voor om het register van erkenningen van onderzoekscholen (zoals genoemd in het KB van 6 augustus 1991, *Stb.* 1991, 463) blijvend te bewaren. Naar aanleiding van deze adviezen is de waardering van handeling 32 heroverwogen. De kernproducten (aanvragen, beschikkingen tot (vervolg)erkenning, evaluatierapporten bij vervolgerkenningen, register van erkende onderzoekscholen) zijn voorzien van waardering blijvend bewaren.

*Handeling 35, Het onderhouden van internationale wetenschappelijke betrekkingen, deelnemen aan internationale wetenschappelijke organisaties en samenwerken met andere nationale en internationale wetenschappelijke instellingen*

Vergelijking met de bij de selectielijst gevoegde concordantie tussen de KNAW archiefcode en de selectielijst geeft aan dat de KNAW bepaalde onderdelen van deze handeling met B(lijvend bewaren) wenst te waarderen. De vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris vraagt om dit in de selectielijst te specificeren, eveneens van mening dat deze handeling kan resulteren in blijvend te bewaren neerslag. De KNAW

maakt een onderscheid tussen stukken m.b.t. afvaardiging en deelname namens Nederland aan internationale wetenschappelijke organisaties en programma's (Blijvend bewaren) en overige samenwerking met deze instanties (Vernietigen op termijn). Aandachtspunt bij dit onderscheid is dat stukken met betrekking tot samenwerking zonder dat er sprake is van afvaardiging/deelname eveneens blijvend kunnen bewaard door middel van uitzondering van vernietiging, waar de zorgdrager dit gerechtvaardigd acht op basis van de inhoud van de stukken en/of aard van het samenwerkingsverband.

*Handeling 51, Het doen van een verzoek aan de minister van Volksgezondheid tot erkenning van een dierenexperimentencommissie (DEC)*

De vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris vraagt om preciezer aan te geven wanneer de vernietigingstermijn ingaat. De KNAW specificeert dit in de selectielijst ('V 10 jaar na verloop van de beschikking tot erkenning van de commissie').

*Handeling 58, Het uitvoeren van het individugerichte personeelsbeleid en personeelsbeheer*

De vertegenwoordigers van het Noord-Hollands Archief hebben voorgesteld om bij deze handeling toe te voegen dat dossiers van personen die van bijzonder belang zijn geweest voor de geschiedenis van de KNAW blijvend bewaard moeten worden (in overeenstemming met het in de selectielijst opgenomen bewaarcriterium 7). Handeling 58 is op dit punt aangevuld en nader toegelicht.

*Handeling 66, Het instellen van één of meer dienstcommissies voor eenheden binnen de organisatie ten behoeve van het personeel, Handeling 68, Het instellen van een ondernemingsraad*

Op voorstel van de vertegenwoordigers van het Noord-Hollands Archief worden instellingsbesluiten van de dienstcommissie(s) en ondernemingsraad, alsmede de opheffingsbesluit(en) van de dienstcommissie(s), blijvend bewaard.

*Handeling 67, Overleg met de dienstcommissies, Handeling 69, Overleg met de ondernemingsraad*

De handeling *Overleg met de ondernemingsraad* is oorspronkelijk door de zorgdrager met vernietigen gewaardeerd. De vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris geeft aan dat vaak enige neerslag van het overleg tussen ondernemingsraad en bestuurder, of de advisering door de ondernemingsraad, wordt bewaard, aangezien deze betrekking heeft op de centrale koers van de organisatie. De KNAW geeft aan dat de belangrijkste stukken bij de KNAW de adviezen van de ondernemingsraad zijn met de bijbehorende adviesaanvragen, en dat deze worden opgenomen in de desbetreffende (onderwerp)dossiers. Via deze dossiers wordt neerslag van het handelen van de ondernemingsraad blijvend bewaard.

Het lijkt de vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris daarnaast aan te bevelen om stukken voortkomend uit het overleg tussen ondernemingsraad en bestuurder, net zoals overig door het bestuur gevoerde overleg (zie handeling 3), blijvend te bewaren. Deze mening wordt gedeeld door de externe deskundige en de vertegenwoordigers van

het Noord-Hollands Archief. De deskundige geeft aan dat de stukken meer inzicht zouden kunnen geven in de sociale geschiedenis van het Bureau van de Akademie. Er is in te lezen welke onderwerpen door het personeel werden ingebracht, waaruit wellicht kan worden afgeleid welke zaken er voor hen speelden. De waardering van handeling 69 wordt dan ook gewijzigd in blijvend bewaren. Daarnaast wordt op indicatie van de vertegenwoordigers van het Noord-Hollands Archief een handeling opgenomen voor overleg met de dienstcommissies, met wie het overleg over de medezeggenschap werd gevoerd in de periode voorafgaand aan oprichting van de ondernemingsraad. De neerslag van deze handeling wordt eveneens blijvend bewaard.

*Handelingen 20, 41, 43, 45, 48, 70, 71*

Bij een aantal handelingen betreffende de instituten binnen de onderzoeksorganisatie is als opmerking toegevoegd dat de uitvoering van deze handelingen met betrekking tot het Rathenau Instituut iets afwijkt ten opzichte van de andere instituten. Naar aanleiding daarvan vraagt de vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris of de desbetreffende stukken (zoals bij handeling 70 de begroting van het Rathenau instituut) eveneens (blijvend) wordt bewaard in het KNAW archief, volgens de in de selectielijst vastgestelde waardering. De vertegenwoordiger van de zorgdrager antwoordt bevestigend.

Verder is een aantal handelingen naar aanleiding van vragen van de vertegenwoordiger van de algemene rijksarchivaris nader verduidelijkt of toegelicht.

Over de formulering en waardering van de overige handelingen waren de betrokken partijen het eens.